

Lieta Nr.11519005514

11096008415

SKK-336/2016

L Ē M U M S

Rīgā 2016.gada 19.augustā

Latvijas Republikas Augstākā tiesa šādā sastāvā:

tiesnese A.Poļakova

tiesnesis P.Dzalbe

tiesnesis P.Opincāns

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā /M.N./ aizstāves /pers. C/ kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas 2016.gada 23.februāra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 15.oktobra spriedumu

/M.N./, /personas kods/,

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 253.[1]panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā, kas izdarīts 2014.gada 22.aprīlī, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem 2 mēnešiem nosacīti ar pārbaudes laiku uz 2 gadiem 2 mēnešiem;

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 253.panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā, kas izdarīts 2014.gada 22.aprīlī, un sodīts ar piespiedu darbu uz 150 stundām;

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 253.panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā, kas izdarīts 2015.gada 12.janvārī, un sodīts ar piespiedu darbu uz 150 stundām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo un trešo daļu /M.N./ noteikts sods brīvības atņemšana uz 2 gadiem 2 mēnešiem un piespiedu darbs uz 300 stundām. Brīvības atņemšanas sods noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz 2 gadiem 2 mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu galīgais sods /M.N./ noteikts brīvības atņemšana uz 2 gadiem 2 mēnešiem un piespiedu darbs uz 420 stundām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu /M.N./ ar brīvības atņemšanas sodu notiesāts nosacīti ar pārbaudes laiku uz 2 gadiem 2 mēnešiem.

/M.N./ piemērotie drošības līdzekļi – nodošana policijas uzraudzībā – un papildus drošības līdzeklis – aizliegums izbraukt no valsts – atstāti negrozīti.

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 15.oktobra spriedumu /M.N./ atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 253.[1]panta pirmās daļas (noziedzīgais nodarījums izdarīts 2014.gada 22.aprīlī) par psihotropās vielas neatļautu iegādāšanos, glabāšanu realizācijas nolūkā un psihotropās vielas neatļautu realizēšanu.

Turklāt ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 15.oktobra spriedumu /M.N./ atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 253.panta pirmās daļas (noziedzīgais nodarījums izdarīts 2014.gada 22.aprīlī) par psihotropās vielas neatļautu iegādāšanos un glabāšanu bez nolūka to realizēt.

Turklāt ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 15.oktobra spriedumu /M.N./ atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 253.panta pirmās daļas (noziedzīgais nodarījums izdarīts 2015.gada 12.janvārī) par psihotropo vielu neatļautu iegādāšanos un glabāšanu bez nolūka tās realizēt.

Ar Rīgas apgabaltiesas 2016.gada 23.februāra spriedumu, iztiesājot lietu apelācijas kārtībā sakarā ar Narkotiku nelikumīgas aprites noziegumu izmeklēšanas prokuratūras prokurora Artura Tominga iesniegto apelācijas protestu, Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 15.oktobra spriedums atcelts:

- daļā par /M.N./ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 253.[1]panta pirmās daļas un 253.panta pirmās daļas (noziedzīgie nodarījumi izdarīti 2014.gada 22.aprīlī un 2015.gada 12.janvārī);

- daļā par /M.N./ saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo un trešo daļu noteikto sodu;

- daļā par /M.N./ saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu noteikto galīgo sodu.

/M.N./ pēc Krimināllikuma 253.[1]panta pirmās daļas (noziedzīgais nodarījums izdarīts 2014.gada 22.aprīlī) noteikts sods brīvības atņemšana uz 2 gadiem 2 mēnešiem ar policijas kontroli uz 1 gadu 6 mēnešiem.

/M.N./ pēc Krimināllikuma 253.panta pirmās daļas (noziedzīgais nodarījums izdarīts 2014.gada 22.aprīlī) noteikts sods brīvības atņemšana uz 4 mēnešiem ar policijas kontroli uz 1 gadu 6 mēnešiem.

/M.N./ pēc Krimināllikuma 253.panta pirmās daļas (noziedzīgais nodarījums izdarīts 2015.gada 12.janvārī) noteikts sods brīvības atņemšana uz 6 mēnešiem ar policijas kontroli uz 2 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo un trešo daļu sods /M.N./ noteikts sods brīvības atņemšana uz 2 gadiem 4 mēnešiem ar policijas kontroli uz 2 gadiem 6 mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu noteiktajam sodam pilnīgi pievienots sods, kas noteikts ar Narkotiku nelikumīgas aprites noziegumu izmeklēšanas prokuratūras prokurora 2014.gada 14.augusta priekšrakstu par sodu un Narkotiku nelikumīgas aprites noziegumu izmeklēšanas prokuratūras prokurora 2015.gada 20.jūlija priekšrakstu par sodu, un galīgais sods /M.N./ noteikts brīvības atņemšana uz 2 gadiem 4 mēnešiem, policijas kontrole uz 2 gadiem 6 mēnešiem un piespiedu darbs uz 260 stundām.

Piespiedu darba soda izciešanā ieskaitīts izciestais piespiedu darbs – 240 stundas.

Brīvības atņemšanas soda termiņā ieskaitīts apcietinājumā pavadītais laiks no 2014.gada 22.aprīļa līdz 2014.gada 27.jūnijam un no 2015.gada 12.janvāra līdz 2015.gada 13.janvārim.

Pārējā daļā Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 15.oktobra spriedums atstāts negrozīts.

Par apelācijas instances tiesas spriedumu kasācijas sūdzību iesniedza apsūdzētā /M.N./ aizstāve /pers. C/, lūdzot atcelt Rīgas apgabaltiesas 2016.gada 23.februāra spriedumu daļā par /M.N./ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 253.[1]panta pirmās daļas, 253.panta pirmās daļas (noziedzīgie nodarījumi izdarīti 2014.gada 22.aprīlī) un 253.panta pirmās daļas (noziedzīgais nodarījums izdarīts 2015.gada 12.janvārī), par /M.N./ saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo un trešo daļu noteikto sodu un par galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu, un atceltajās daļās nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Aizstāve norāda, ka apelācijas instances tiesa nav ievērojusi apsūdzētā tiesības uz lietas izskatīšanu taisnīgā, objektīvā un neatkarīgā tiesā, jo savu spriedumu nav pamatojusi ar materiālo un procesuālo tiesību normām, tādējādi pieļaujot Kriminālprocesa likuma 15.panta un 512.panta pirmās daļas pārkāpumu.

Aizstāve uzskata par nepamatotu apelācijas instances tiesas secinājumu, ka pirmās instances tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas

1.punktu pareizi atzinusi par /M.N./ atbildību pastiprinošu apstākli to, ka Krimināllikuma 253.panta pirmajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums, kas izdarīts 2015.gada 12.janvārī, veido noziedzīgu nodarījumu recidīvu. Aizstāves ieskatā, šāds secinājums ir pretrunā ar Krimināllikuma 27.panta saturu, jo noziedzīgā nodarījuma recidīvs iespējams, ja persona iepriekš ir bijusi notiesāta, nevis tai noteikts sods saskaņā ar prokurora priekšrakstu par sodu. Pamatojot savu viedokli, aizstāve atsaucas uz Krimināllikuma 1.panta otro un trešo daļu, 63.panta pirmo daļu, Kriminālprocesa likuma 520.panta pirmo daļu un 421.panta pirmo daļu, no kuru satura izriet, ka personas notiesāšana un soda noteikšana ir atšķirīgi jēdzieni.

Turklāt apelācijas instances tiesa nepamatoti konstatējusi Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 12.punktā paredzēto atbildību pastiprinošu apstākli, atzīstot, ka /M.N./ izdarījis inkriminētos noziedzīgos nodarījumus narkotisko un psihotropo vielu ietekmē. Aizstāves ieskatā, izdarot šādu formālu atzinumu, tiesa nav ņēmusi vērā, ka apsūdzētais atradās narkologa uzskaitē no 1997.gada 29.aprīļa līdz 2003.gada 28.augustam, savukārt no 2015.gada aprīļa viņš nelieto narkotikas, ārstējas un apmeklē individuālās narkologa konsultācijas.

Apelācijas instances tiesa, konstatējot Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 12.punktā paredzēto atbildību pastiprinošu apstākli, nav ņēmusi vērā vispārējos tiesību principus par taisnīgas un humānas tiesas spriešanu, kā arī Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta pirmās daļas saturu. Aizstāves ieskatā, /M.N./ izdarījis viņam inkriminētos noziedzīgos nodarījumus narkotisko un psihotropo vielu ietekmē, jo viņam bija narkotisko vielu atkarība – slimīgs stāvoklis, kura esamību pierāda apsūdzētajam noteiktā diagnoze un veiktā ārstēšana, tādēļ apelācijas instances tiesai, pamatojoties uz Krimināllikuma 48.panta otro daļu, bija pamats neatzīt par /M.N./ atbildību pastiprinošo apstākli noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu narkotisko un psihotropo vielu ietekmē.

Turklāt apelācijas instances tiesa nepamatoti noteikusi /M.N./ papildsodu – policijas uzraudzību (acīmredzami domāts – policijas kontroli), jo Krimināllikuma 253.[1]panta pirmās daļas un 253.panta pirmās daļas sankcijas šādu soda veidu neparedz.

Turklāt apelācijas instances tiesa pieļāvusi Krimināllikuma 35.panta otrās daļas un 46.panta otrās daļas pārkāpumu. Pamatojot savu viedokli, aizstāve norāda, ka apelācijas instances tiesa, piemērojot /M.N./ reālu brīvības atņemšanas sodu, nav pietiekami ņēmusi vērā apsūdzētā personību, attieksmi pret nodarīto, tādējādi nav ievērojusi Krimināllikuma 46.pantā paredzētos vispārīgos soda noteikšanas principus, kā arī nav ņēmusi vērā soda individualizācijas principu, neizvērtējot iespēju piemērot /M.N./ Krimināllikuma 55.panta nosacījumus.

Aizstāve uzsver, ka apsūdzētais ir iesniedzis apelācijas instances tiesā divus maksājumus apliecinošus dokumentus par naudas sodu samaksu administratīvā pārkāpuma lietā. Saskaņā ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras sniegtajām ziņām /M.N./ strādā divās darba vietās. SIA „Morellt", kurā apsūdzētais strādā par komercdarbības speciālistu, raksturo viņu pozitīvi. Turklāt /M.N./ ir viens no enciklopēdijas „Teātris un kino" sastādītājiem.

Aizstāves ieskatā, par /M.N./ atbildību mīkstinošu apstākli ir atzīstams tas, ka viņš pilnībā atzinis savu vainu inkriminēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā, nožēlojis izdarīto un aktīvi veicinājis noziedzīgu nodarījumu, kas izdarīti 2014.gada 22.aprīlī un kvalificēti pēc Krimināllikuma 253.panta pirmās daļas un 253.[1]panta pirmās daļas, atklāšanu un izmeklēšanu. Turklāt ir jāņem vērā, ka apsūdzētais ir atbrīvojies no narkotisko vielu atkarības, kuras dēļ viņš bija izdarījis inkriminētos noziedzīgos nodarījumus.

Augstākā tiesa atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas 2016.gada 23.februāra spriedums atceļams daļā par /M.N./ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 253.panta pirmās daļas (noziedzīgs nodarījums izdarīts 2015.gada 22.janvārī), daļā par noteikto sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo un trešo daļu un daļā par noteikto galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu. Atceltajās daļās lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā. Pārējā daļā Rīgas apgabaltiesas 2016.gada 23.februāra spriedums atstājams negrozīts.

Augstākā tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, daļā par /M.N./ noteikto papildsodu – policijas kontroli – par Krimināllikuma 253.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgu nodarījumu, kas izdarīts 2015.gada 12.janvārī, pieļāvusi Krimināllikuma 574.panta 1. un 3.punktā norādīto Krimināllikuma pārkāpumu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 5.panta pirmo daļu nodarījuma (darbības vai bezdarbības) noziedzīgumu un sodāmību nosaka likums, kas bijis spēkā šā nodarījuma izdarīšanas laikā, savukārt šā panta trešajā daļā norādīts, ka likumam, kas atzīst nodarījumu par sodāmu, pastiprina sodu vai ir citādi nelabvēlīgs personai, atpakaļejoša spēka nav.

Krimināllikuma 253.panta pirmajā daļā redakcijā, kura bija spēkā /M.N./ inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdī 2015.gada 12.janvārī, nebija paredzēts papildsods – policijas kontrole –, jo atbilstoši Krimināllikuma pārejas noteikumu 11.punktam grozījumi Krimināllikuma 253.pantā daļā par papildsoda — policijas kontroles — aizstāšanu ar papildsodu — probācijas uzraudzību — stājas spēkā 2015.gada 1.janvārī.

Augstākā tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesa ir pieļāvusi Krimināllikuma 5.panta pirmās, trešās daļas un 253.panta pirmās daļas pārkāpumu, nosakot /M.N./ par Krimināllikuma 253.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgu nodarījumu, kas izdarīts 2015.gada 12.janvārī, tādu sodu, kāds nebija paredzēts noziedzīga nodarījuma izdarīšanas laikā.

Ņemot vērā, ka sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības /M.N./ noteikts saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo un trešo daļu, daļēji saskaitot piespriestos sodus, un galīgais sods /M.N./ noteikts saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu, noteiktajam sodam pilnībā pievienojot sodu, kas

noteikts ar Narkotiku nelikumīgas aprites noziegumu izmeklēšanas prokuratūras prokurora 2014.gada 14.augusta priekšrakstu par sodu un Narkotiku nelikumīgas aprites noziegumu izmeklēšanas prokuratūras prokurora 2015.gada 20.jūlija priekšrakstu par sodu, apelācijas instances tiesas spriedums atceļams arī daļā par soda noteikšanu /M.N./ saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo un trešo daļu, kā arī daļā par galīgā soda noteikšanu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu.

Augstākā tiesa atzīst, ka pārējā daļā aizstāves /pers. C/ iesniegtā kasācijas sūdzība ir nepamatota un noraidāma.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka pretēji kasācijas sūdzībā norādītajam, apelācijas instances tiesa, nosakot apsūdzētajam /M.N./ sodu, ir izvērtējusi kasācijas sūdzībā norādītās ziņas par apsūdzētā personību, tostarp ņēmusi vērā, ka /M.N./ atradās narkologa uzskaitē no 1997.gada 29.aprīļa līdz 2003.gada 28.augustam, no 2015.gada aprīļa nelieto narkotikas, ārstējas un apmeklē individuālās narkologa konsultācijas. Tāpat apelācijas instances tiesa ir ņēmusi vērā /M.N./ pozitīvo raksturojumu no darbavietas SIA „Morellt", Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras sniegtās ziņas par apsūdzēto, apstākli, ka viņš iesniedza apelācijas instances tiesā divus maksājumus apliecinošus dokumentus par naudas sodu samaksu administratīvā pārkāpuma lietā, kā arī /M.N./ piedalīšanos grāmatas „Teātris un kino" sastādīšanā.

Pretēji kasācijas sūdzībā norādītajam, pirmās instances tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu par apsūdzētā /M.N./ atbildību mīkstinošu apstākli atzinusi to, ka viņš atzinis savu vainu viņam inkriminēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā un nožēlojis izdarīto, un saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 2.punktu par apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstākli atzinusi to, ka viņš aktīvi veicinājis paša 2014.gada 22.aprīlī izdarīto noziedzīgo nodarījumu atklāšanu un izmeklēšanu. Savukārt apelācijas instances tiesa iepriekš norādītos pirmās instances tiesas atzinumus novērtējusi kā pareizus un pamatotus.

Augstākā tiesa atzīst, ka aizstāves viedoklis par Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1.punktā paredzētā atbildību pastiprinoša apstākļa konstatēšanas pamatojuma neatbilstību Krimināllikuma 27.pantā noteiktajam ir nepamatots.

Abu iepriekšējo instanču tiesas saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas pirmo punktu par apsūdzētā /M.N./ atbildību pastiprinošu apstākli atzinušas to, ka Krimināllikuma 253.panta pirmajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums, kas izdarīts 2015.gada 12.janvārī, veido noziedzīgu nodarījumu recidīvu. Atzinums pamatots ar faktu, ka noziedzīgais nodarījums izdarīts laikā, kad viņam nebija dzēsta sodāmība pēc Narkotiku nelikumīgas aprites noziegumu izmeklēšanas prokuratūras 2014.gada 14.augusta prokurora priekšraksta par sodu.

Krimināllikuma 27.pants likuma redakcijā, kas bija spēkā inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laikā, proti, 2015.gada 12.janvārī, noteica, ka noziedzīga nodarījuma recidīvu veido personas izdarīts jauns tīšs noziedzīgs nodarījums pēc šīs personas notiesāšanas par agrāk izdarītu tīšu noziedzīgu nodarījumu, ja sodāmība par to nav noņemta vai nav dzēsta likumā noteiktajā kārtībā. Savukārt Krimināllikuma 63.panta pirmā daļa noteic, ka sodāmība ir noziedzīgu nodarījumu izdarījušas personas notiesāšanas vai soda noteikšanas juridiskās sekas, kas ir spēkā tiesas vai prokurora priekšrakstā par sodu noteiktajā soda izciešanas laikā, kā arī pēc tam līdz sodāmības dzēšanai vai noņemšanai likumā noteiktajā kārtībā. Pretēji aizstāves viedoklim, no Krimināllikuma 63.panta trešās daļas izriet, ka jēdziens – notiesāta – tiek attiecināta ne tikai uz personām, kas izcieš tiesas noteikto sodu, bet arī sodu, kas noteikts prokurora priekšrakstā par sodu. Turklāt atbilstoši Kriminālprocesa likuma 74.[1]pantā noteiktajam apsūdzētais notiesātā statusu iegūst no notiesājoša sprieduma vai prokurora priekšraksta par sodu spēkā stāšanās dienas.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu /M.N./ piemērotie drošības līdzekļi – nodošana policijas uzraudzībā un aizliegums izbraukt no valsts – atstāti negrozīti. Apelācijas instances tiesa nav atcēlusi pirmās instances tiesas spriedumu šajā daļā. Augstākā tiesa atzīst, ka minētie drošības līdzekļi atstājami negrozīti, jo nav konstatēti apstākļi, kas saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 249.panta pirmo daļu varētu būt par pamatu piemēroto drošības līdzekļu atcelšanai vai grozīšanai.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585. un 587.pantu, Augstākā tiesa

n o l ē m a

Atcelt Rīgas apgabaltiesas 2016.gada 23.februāra spriedumu daļā par /M.N./ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 253.panta pirmās daļas (noziedzīgs nodarījums izdarīts 2015.gada 12.janvārī), daļā par noteikto sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo un trešo daļu un daļā par noteikto galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu.

Atceltajās daļās nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Pārējā daļā Rīgas apgabaltiesas 2016.gada 23.februāra spriedumu atstāt negrozītu.

Apsūdzētajam/M.N./ piemērotos drošības līdzekļus – nodošana policijas uzraudzībā un aizliegums izbraukt no valsts – atstāt negrozītus.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnese A.Poļakova

Tiesnesis	P.Dzalbe
Tiesnesis	P.Opincāns